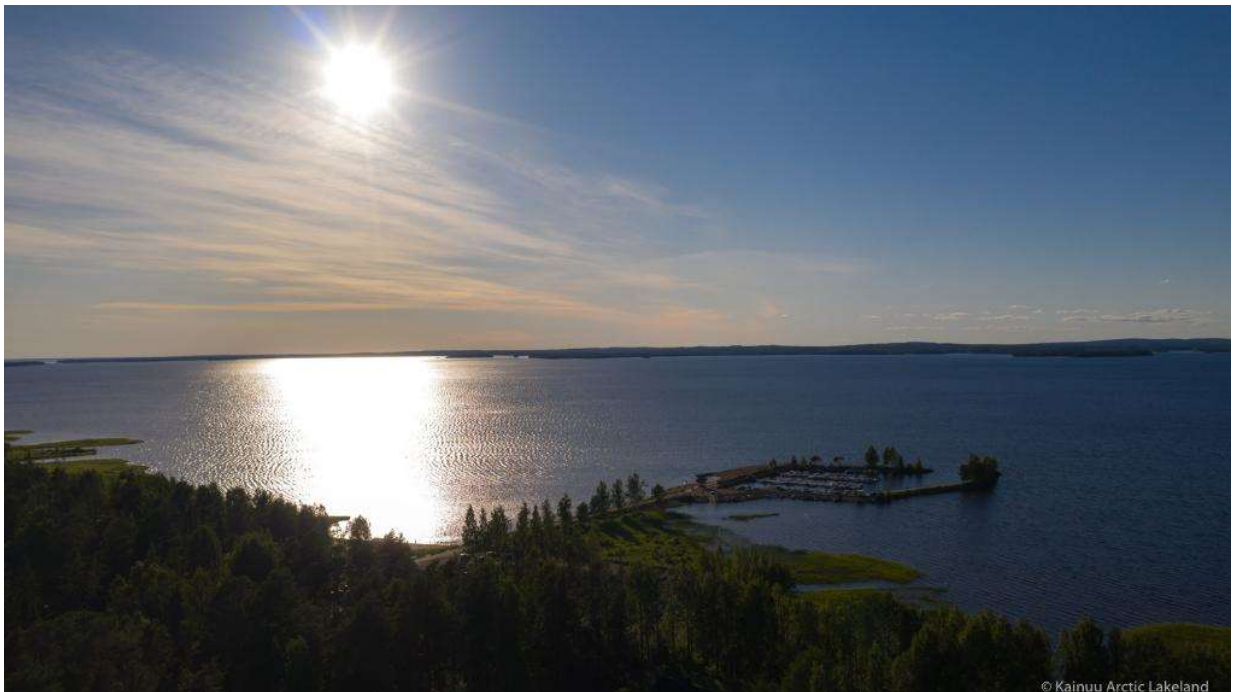


**Kainuun liitto
Tarkastuslautakunta**

Arviointikertomus vuodelta 2024



© Kainuu Arctic Lakeland

kuva: Kainuu Arctic Lakeland

SISÄLLYSLUETTELO

1	TIIVISTELMÄ	3
2	JOHDANTO	4
2.1	Tarkastuslautakunnan tehtävät	4
2.1.1	Tarkastuslautakunta	4
3	ARVIOINTIASETELMA	5
4	ARVIOINTIKOhteiden kuvaus	5
5	TALOUS	5
6	HAVAINNOT TAVOITTEIDEN TOTEUTUMISESTA	6
6.1	Elinkeinot ja aluekehitys	6
6.2	Alueidenkäyttö	7
6.3	Hallintopalvelut	7
6.4	Maineyö, aluemarkkinointi ja viestintä	8
6.5	Edunajaminen ja yhteistyö	8
6.6	Kansainvälinen toiminta	10
6.7	Henkilöstö	10
7	SUOSITUKSET	11
7.1	Vuoden 2024 suositukset ja niiden seuranta	11
7.2	Vuoden 2025 suositukset	13

1 Tiivistelmä

Tarkastuslautakunta noudattaa arviointikertomuksessaan kuntalain 121 §:n ja kuntayhtymän tarkastussäännön määräyksiä, sekä toteuttaa hallinnon ja talouden arviointia hyväksymänsä työohjelman mukaan.

Tarkastuslautakunta katsoo, että Kainuun liiton toiminnalliset ja taloudelliset tavoitteet ovat toimintavuoden 2024 osalta pääasiassa toteutuneet. Tarkastuslautakunta toteaa lisäksi, että kuntayhtymän toiminta on järjestetty tuloksellisella ja tarkoituksen mukaisella tavalla perustuen pääosiltaan maakuntavaltuuston hyväksymiin linjauksiin, sekä talous- ja toimintasuunnitelman tavoitteisiin.

Tilikauden tulos oli -93 508,85 euroa ja tilikauden ylijäämä 19 134,47 euroa. Tilintarkastuskertomuksessa ei ole esitetty muistutusta. Sisäinen valvonta ja kontrollit ovat asianmukaisesti eriytetyt ja toimivat. Tarkastuslautakunta on tyytyväinen liiton talouden ja hallinnon hoitoon.

Tarkastuslautakunta haluaa kuitenkin kiinnittää huomiota muutamiin taseessa oleviin epävarmuuksiin. Toisaalta liiton toimitilan arvoon ja toisaalta biotuotetehtaan kehitysyhtiön osakkeiden omistukseen. Jos näitä joudutaan tulevaisuudessa alaskirjaamaan joko kokonaan tai osittain, on tällä merkittävät vaikutukset liiton talouteen.

Tarkastuslautakunnan vuoden 2024 arviointityön painopiste oli maakuntaohjelman valmistelu. Sitä tehdään hyvällä aiemmasta tutulla tyylillä, jossa eri sidosryhmiä osallistetaan kunnolla ja jossa ohjelmasta selvästi halutaan tehdä kainuulaisten toimijoiden yhteinen. Tähän ollaan hyvin tyytyväisiä. Lautakunta haluaa kiinnittää huomiota maakuntaohjelman seurantaan ja suosittelee, että sen toteuma tuodaan valtuutetuille säännöllisesti tiedoksi esimerkiksi osana tilinpäätöstä.

Kokonaisuudessaan tarkastuslautakunta on hyvin tyytyväinen Kainuun liitossa tehtävään työhön. Edunajaminen toimii ja sitä johdetaan hyvin. Sen saralla on myös saatu selkeitä onnistumisia. Yhteistyö kuntien välillä on myös parantunut ja Kainuun liiton toiminta nähdäänkin kunnissa pitkälti erittäin tärkeänä. Lisäksi viestintä ja markkinointi on kehittynyt hyvään suuntaan.

Lautakunta kiittää sekä viranhaltijoita että luottamushenkilöitä aktiivisesta työstä Kainuun kehittämiseksi.

2 Johdanto

2.1 Tarkastuslautakunnan tehtävät

Kuntalain 14 luvun 121 §:n mukaan tarkastuslautakunnan tehtävänä on valmistella valtuuston päätettävät hallinnon ja talouden tarkastamista koskevat asiat sekä arvioitava, onko valtuuston asettamat toiminnan ja talouden tavoitteet toteutuneet ja onko toiminta järjestetty tuloksellisella ja tarkoituksenmukaisella tavalla.

Jos kunnan taseessa on kattamatonta alijäämää, tarkastuslautakunnan on arvioitava myös talouden tasapainotuksen toteutumista. Kainuun liiton taseessa ei ole kattamatonta alijäämää, joten tämä kuntalain säännös ei edellytä tarkastuslautakunnalta toimenpiteitä.

Kuntalain 14 luvun 125 §:n mukaan tarkastuslautakunnan on hankittava tilintarkastuskertomuksessa tehdystä muistutuksesta asianomaisen selitys sekä hallituksen lausunto. Tilintarkastuskertomuksessa vuodelta 2024 ei ole esitetty muistutusta, joten tämä säännös ei aiheuta toimenpiteitä.

2.1.1 Tarkastuslautakunta

Tarkastuslautakuntaan ovat vuonna 2024 kuuluneet seuraavat henkilöt:

puheenjohtaja Silja Keränen, Kajaani (varajäsen Karoliina Kuvaja, Kajaani)
varapuheenjohtaja Tuula Korvajärvi, Paltamo (varajäsen Marjatta Immonen, Kajaani)
jäsen Heikki Hekkala, Kajaani (varajäsen, Marjo Kangasharju, Kajaani),
jäsen Veli-Matti Karppinen, Kajaani (varajäsen Teuvo Hatva, Kajaani),
jäsen Tuukka Karjalainen, Kajaani (varajäsen Valtteri Arffman, Kajaani),
jäsen Sanna Pakkala-Juntunen, Kajaani (varajäsen Paavo Enroth, Kajaani)
jäsen Jari-Pekka Pyykkönen, Paltamo (varajäsen Jouni Lämpsä, Kajaani)

Sihteerinä on toiminut hallintojohtaja Paula Halonen ja ulkoisen tilintarkastuksen suorittajana KMPG Oy Ab – vastuullisena tilintarkastajana KHT tilintarkastaja Antti Kääriäinen.

Lautakunta päätti kokouksessaan 02.02.2023 § 5 hyväksyä tarkastuslautakunnan arviointisuunnitelman vuosille 2023–2024 ja arvioinnin työohjelman vuodelle 2023. Tarkastuslautakunta päätti kokouksessaan 25.1.2024 § 5 hyväksyä tarkastuslautakunnan päivitetyn arvioinnin työohjelman vuodelle 2024. Työohjelmaa päivitettiin syksyn 2024 osalta tarkastuslautakunnan päätöksellä 13.2024 § 33. Tarkastuslautakunta päätti tutustua Kainuun liiton toimintaan muun muassa kuulemalla viranhaltijoita.

Tarkastuslautakunta kokoontui vuonna 2024 kahdeksan kertaa, käsitteli 48 varsinaista asiapykälää ja kuuli niissä 8 eri henkilöä liiton vuoden 2024 toiminnallisten ja taloudellisten tavoitteiden toteutumisesta. Tarkastuslautakunta käsitteli tilintarkastustyön etenemistä vuoden mittaan yhden tilintarkastajan antaman kirjallisen väliraportin pohjalta. Lisäksi tilintarkastaja esitteli työohjelman vuodelle 2024.

Kuntalain 13 luvun 115 §:n mukaan toimintakertomuksessa on esitettävä selvitys valtuuston asettamien toiminnan ja talouden tavoitteiden toteutumisesta kunnassa ja kuntakonsernissa. Arviointikertomus laaditaan osin toimintakertomuksessa esitettyjen tietojen perusteella, osin lautakunnan itsensä keräämien tietojen perusteella. Tarkastuslautakunta on hyväksynyt itselleen työohjelman, jonka perusteella on seurattu tavoitteiden toteutumisen arviointia.

3 Arviointiasetelma

Arvioinnissa haetaan vastauksia ensisijaisesti maakuntavaltuuston 12.12.2023 kokouksessaan hyväksymässä vuoden 2024 talousarviossa asetettuihin toimintaa ja taloutta kuvaaviin tavoitteisiin. Vastauksia haetaan vastuualueiden vuoden 2024 toimintakertomukseen kirjoittamista tavoitetoteutumista sekä tarkastuslautakunnan itse keräämän aineiston pohjalta. Vuoden 2024 arvioinnin painopiste oli maakuntaohjelman valmistelu.

Arvioinnissa on käytetty monipuolisia ja riittäviä tiedonkeruumenetelmiä. Näitä ovat olleet lautakunnan esityslistat/pöytäkirjat ja niiden liiteaineistot, varsinaisissa kokouksissa eri viranhaltijoiden ja työntekijöiden antamat suulliset katsaukset sekä kokouksissa jaetut lisämateriaalit.

Arviointikertomuksessa vältetään tarpeetonta toistamista asioiden ja tietojen osalta, jotka on esitetty toimintakertomuksessa. Tarkastuslautakunta perustaa arviointinsa pääsääntöisesti niille havainnoille, jotka se on itse todennut tai saanut muuten tietoonsa.

Tarkastuslautakunta on analysoinut keräämäänsä tietoa soveltuvien metodein. Tältä pohjalta on esitetty havaintoja ja niiden pohjalta on tehty suosituksia. Tarkastuslautakunnan tehtävänä ei ole osallistua operatiiviseen johtamiseen, minkä vuoksi arviointi ja johtaminen on pidetty erillään.

4 Arviointikohteiden kuvaus

Tarkastuslautakunta on työohjelmansa mukaisesti ja vuoden 2024 toiminnan arviointiin liittyen tutustunut seuraaviin kohteisiin ja asioihin:

- Vuoden 2024 tilinpäätös ja toimintakertomus
- Henkilöstöraportti vuodelta 2024
- Maakuntajohtajan ajankohtaiskatsaus
- Ajankohtaiskatsaus maakuntaohjelman valmistelusta ja hyvinvointiklusteritoiminnasta
- Ajankohtaiskatsaus Kainuun liiton rahoittamiin hankkeisiin
- Järjestöasiain neuvottelukunnan (JANE) ajankohtaiskatsaus
- Kulttuurin kehittämisen ajankohtaiskatsaus
- Ilmasto- ja ympäristöasiain neuvottelukunnan ajankohtaiskatsaus
- Koulutusasiain neuvottelukunnan ajankohtaiskatsaus
- Ajankohtaiskatsaus KaiCell Fibers Oy:n tilanteesta

5 Talous

Kainuun liiton vuoden 2024 tilikauden tulos on -93 508,85 euroa. Tilikauden toimintatuotot olivat 3 229 651,59 euroa (budjetoitu 3 589 938,00 euroa) ja toimintakulut 3 302 970,25 euroa (budjetoitu 3 589 938,00 euroa). Toimintakate oli -73 318,66 euroa ja vuosikate -93 508,85 euroa. Tilikauden ylijäämä oli 19 134,47 euroa.

Kainuun liiton maksuvalmius oli hyvä vuonna 2024. Kassan riittävyys oli 245 päivää (286 päivää vuonna 2023). Taseen loppusumma oli 8 806 442,16 euroa (10 604 806,00 euroa vuonna 2023).

Taloussuunnitelma on toteutunut hyvin ja suunnitelmallisesti. Suurin selittävä tekijä tuloksen muodostumiseen on henkilöstökulujen ja tulojen – etenkin hankkeisiin liittyvien tulojen - selkeä alittuminen talousarvioon verrattuna.

6 Havainnot tavoitteiden toteutumisesta

6.1 Elinkeinot ja aluekehitys

Elinkeinot ja aluekehitys vastuualueen tilikauden tulos alittui talousarvioon nähden 9,4 % ja toimintakulut alittuivat 11,7 %. Henkilöstökulut alittuivat (20 %) ja palvelujen osat alittuivat 3,5 % talousarvioon nähden. Aineet, tarvikkeet ja tavarat alittuivat peräti 63,3 % talousarvion määrärahavarausten oltua 2200 euroa ja toteuman 809 euroa.

Painopiste 2024	Mittari	Toteuma	Arvio
Investointistrategian toteutus tuloksellista. Toimijoiden vastuut, roolit ja kumppanuudet toimivat ja tukevat tuloksellisuutta.	Kainuun investointistrategian koordinaatiohanke käynnistyy ja saavuttaa vuoden 2024 tavoitteet	Maakuntahallituksen hyväksymän investointistrategian koordinaatiohanke käynnistyi vuonna 2024. Hankkeessa laaditaan ajantasainen Invest in Kainuu sivusto, investointien edistämisen ja seurannan maakunnallinen yhteistyömalli ja roolitus.	Investointeihin tähtäävä työ on tärkeää, ja kuntien yhteistyö ja yhtenäisyys olennaisia. Tekemisen näkyvyyteen on tarpeen panostaa.
Kainuun aluekehityksen tilannekuvan laatiminen ja hyödyntäminen	Päivitetyt Kainuu 2040 tulevaisuusskenaariot; Tilannekuvatyön ja ennakkoinnin uudistettu toimintamalli käytössä	Kainuu 2045 tulevaisuusskenaariot, Kainuun tilannekuva ja maakuntaohjelman seurantaraportti laadittiin. Tilannekuvatyön ja ennakkoinnin toimintamalli uudistettiin ja sidosryhmät osallistuvat entistä laajemmin tilannekuvatyöhön. Tilannekuvassa havaittuihin kriittisiin kehittämiskohteisiin kohdennettiin hankkeita ja edunvalvontaa (esim. osaava työvoima, datakeskukset).	Ajantasainen tilannekuva on elinehto kaikelle kehittämiselle. Hyvällä tilannekuvatyöllä saadaan myös Kainuulle tarvittavaa näkyvyyttä julkisuudessa. Tässä asiassa sidosryhmäyhteistyö on toimivaa.
Klusteri- ja toimialayhteistyön tuloksellisuus ja strategisuus.	Uudet yhteistyöryhmät (hyvinvointiala, osaava työvoima, matkailu) toimivat tuloksellisesti. Kainuun liiton koordinoimien klusteriryhmien toiminnan strategisuus vahvistuu. Matkailustrategia valmistuu. Kainuun kulttuuriohjelma etenee tavoitteiden mukaisesti.	Perustettiin maakunnalliset hyvinvointialan, matkailun ja datakeskustoimialan yhteistyöryhmät. Matkailustrategia valmistui. Kainuun kulttuuriohjelman toteutus eteni aikataulussa ja sen tukena toteutettiin kansainvälistä kehittämistoimintaa. Rahoitettiin klusteriyhteistyötä vahvistavia strategisia hankkeita: kulttuuri, kaivosala, matkailu, biotalous, vihreäsiirtymä.	Sidosryhmäyhteistyön ylläpitäminen klustereiden ja yhteistyöryhmien kautta on tärkeää. On kuitenkin huomioitava ja suunniteltava, miten eri neuvottelukunnat suhteutuvat tähän työhön. Kokonaisuuden kannalta liiton rooli sidosryhmäyhteistyön ja erilaisten verkostojen koordinoinnissa on olennainen.
Toteutetaan yhteistyössä ELY-keskuksen kanssa onnistuneita JTF-, EAKR ja kansallisen rahoituksen rahoitushakuja sekä rahoitetaan vaikuttavia ohjelman mukaisia hankkeita.	Kainuun liiton JTF ja EAKR haut yhteensä 4 kpl sekä vaikuttavat rahoitetut JTF, EAKR- ja kansallisen rahoituksen hankkeet.	Vuonna 2024 EAKR-hakuja oli 4 kpl ja JTF-hakuja 2 kpl. 47 EAKR-hanketta ja 13 JTF hanketta rahoitettiin. Kainuun liitto järjesti Pohjois-Suomen maakuntien liittojen EU-rahoittajien ja maksajien tapaamisen sekä laati Kestävää kasvua ja työtä 2024–2020 (2022) EU-ohjelman Kainuun toteuman loppuraportoinnin.	Toteutuneet hankkeet ovat tukeneet Kainuun elinvoimaisuuden vahvistumista useammalla alalla. Hankkeita on toteutettu hyvin.

6.2 Alueidenkäyttö

Alueidenkäytön vastuualueen tilikauden tulos alittui talousarvioon nähden 8,9 % ja toimintakulut alittuivat 8,8 %. Säästöjä syntyi henkilöstökuluissa (8,5 %) ja palvelujen ostoissa (7,4 %) sekä aineet, tarvikkeet ja tavarat -kuluissa (13,5 %).

Painopiste 2024	Mittari	Toteuma	Arvio
Maakuntakaavan suunnittelutarpeiden ja ajantasaisuuden arviointi. Käytettävissä olevien resurssien sallimien maakuntakaavoituksessa tarvittavien erillisselvitysten laatiminen.	Toteutuu / ei toteudu asetettujen tavoitteiden mukaisesti	Toteutui: Maakuntakaavoitus siirtyi seurantavaiheeseen. Osana seurantaa koottiin taustatietoja eri teemoista ja käytiin sidosryhmäneuvotteluja. Energiaintensiivisen teollisuuden mahdollisuuksia koskeva selvitys käynnistyi.	Maakuntakaavan valitusten käsittely on edelleen kesken, ja päätöksiä niistä odotetaan.
Kainuun liikennejärjestelmäsuunnitelman uudistamisen käynnistäminen ja eteneminen. Osallistuminen aktiivisesti valtakunnallisen liikennejärjestelmäsuunnitelman sekä Pohjois-Suomen liikenne- ja Logistiikkastrategian tarkistamiseen.	Toteutuu/ ei toteudu suunnitellusti	Toteutui: Kainuun liikennejärjestelmäsuunnitelman uudistaminen käynnistyi ja eteni suunnitellusti. Osallistuttiin aktiivisesti Pohjoisen liikennestrategian ja valtakunnallisen liikennejärjestelmäsuunnitelman valmisteluun mm. tapaamisissa ja eri sidosryhmätilaisuuksissa sekä lausuntojen avulla. Pohjoisen liikennestrategia valmistui.	Liikennejärjestelmäsuunnitelman tekemisessä on tärkeää huomioida teollisuuden tarpeiden lisäksi ihmisten työ- ja vapaa-ajan liikkumisen tarpeet.

6.3 Hallintopalvelut

Hallintopalvelujen vastuualueen tilikauden tulos alittui talousarvioon nähden 12,8 % ja toimintakulut alittuivat 7,5 %. Henkilöstökulut alittuivat 13,4 %. Palvelujen ostot ylittivät 1,4 % (7173 euroa) ja aineet, tarvikkeet ja tavarat -kulut 19,4 %, mikä tarkoittaa 3 785 euroa. Hallintopalveluiden avustukset ylittivät 5,8 % eli 292 euroa.

Hallintopalvelujen osalta avustusten määrärahavaraus vuodelle 2024 oli 5 000 €. AV-tukipäätösten mukaiset avustukset sen sijaan näkyvät koko Kainuun liiton tasolla avustuksissa, jossa on ollut ylitystä 16,3 % (TA 2024: 105 000,00 €, TP 2024: 122 094,07 €).

Painopiste 2024	Mittari	Toteuma	Arvio
Kainuun kuntien ja Kainuun liiton yhteisen tietohallintopäällikön koordinoimana ICT-palvelujen laadun varmistaminen ja kehittäminen sekä edunvalvonta.	Loppukäyttäjien tyytyväisyys palvelujen laatuun Palveluja kehitetty	Resurssi vakiintunut Palveluja ja yhteistyötä kehitetty mm. tietoturva, verkot, lisenssit, vaikutustenarvioinnit, sähköinen asiointi	Yhteinen tietohallinnon järjestäminen ja kehittäminen on sekä järkevää että tuloksellista.
Kartoitetaan yhdessä Monnetran ja Atean kanssa talous- ja henkilöstöhallinnon raportoinnin kehittämistä ja siihen liittyviä vaihtoehtoisia toimintoja	Tarpeita palveleva raportointi käytössä tai ainakin prosesseja viety eteenpäin	Prosesseja edistetty Raportoinnin kehittäminen jatkuu 2025	Talous- ja henkilöstöhallinnon palveluihin liittyvät ongelmat on saatava pikaisesti kuntoon.
Sähköisen kokouksen käyttöönotto	Sähköinen kokous käyttöönotettu Paperiton kokoushallinta	Sähköinen kokousjärjestelmä on käytössä ja kokousmateriaalit toimitaan järjestelmän kautta.	Sähköisten kokousten käyttöönotto on ollut todella hyvä asia. Hybridikokoustamismalli on myös toimiva.

Kainuun valmiusfoorumin ja sen sihteeristön aktiivinen toiminta	Valmiusharjoitukset, tilaisuudet ja koulutukset Kainuussa	Valmiusharjoituksia on järjestetty ja kehittämishavainnot niistä on toimitettu valmiusfoorumille.	Tietoisuutta valmiudesta, varautumisesta ja kokonaisturvallisuudesta pitää lisätä etenkin luottamushenkilöiden ja paikallistason suuntaan.
---	---	---	--

6.4 Mainetyö, aluemarkkinointi ja viestintä

Painopiste 2024	Mittari	Toteuma	Arvio
(Vapauden valtakunta) Brändin tunnettuus maakunnan sisällä	Brändiä hyödyntävien yhteisöjen määrä; brändin näkyvyys (yleisökysely)	Mm. hyvinvointialue, Business Kainuu ja TE-keskus ovat käyttäneet brändiä. Tunnettuus vieläkin heikohko, mutta nousussa mm. yhteistyökumppanuuksien painopisteen siirryttyä Kainuu-tematiikkaan Kainuun liiton sijaan. Brändiresurssit uudistettu (mm. ohjeistus, graafiset elementit, äänilogo) ja laitettu jakoon maakunnan sisällä.	Työtä Kainuun brändin kehittämiseksi ja lanseeraamiseksi on tehty hyvin ja systemaattisesti. Työ on tärkeää, ja sitä on nimenomaan olennaista tehdä verkostomaisesti.
Hankkeen tavoitteissa määriteltujen tuloksien realisointi	Toteutuneiden tulosten konkretisoituminen	Tasa-arvoinen aluekehittäminen noussut pysyväksi osaksi Kainuun aluekehitystä, paikariippumattoman työn roolin konkretisoituminen sekä mm. yhdenvertaisuuskoulutukset viranhaltijoille ja luottamushenkilöille.	Työtä tasa-arvoisen aluekehittämisen eteen on tärkeää jatkaa. Tekemisten vaikuttavuutta on seurattava.
Panostetaan ulkoisen viestinnän systemaattisuuteen ja tiivistetään viestintäyhteistyötä muiden maakuntien liittojen kanssa erityisesti Itä- ja Pohjois-Suomen viitekehityksessä	Sisäinen arviointi Vuosikellojen käyttö ja seuranta Monikanavaisen seuranta-analytiikan kehittäminen	Analytiikkaa kehitetty (mm. Meltwater, Google analytics, somen analytiikka.) Osallistuttu Itä- ja Pohjois-Suomen viestintäyhteistyöhön aktiivisesti. Vakiinnutettu vuosikello melkein koko organisaatioon.	Viestinnän systemaattisuuden eteen tehty työ on tärkeää ja asiat ovat selvästi menneet eteenpäin.

6.5 Edunajaminen ja yhteistyö

Painopiste 2024	Mittari	Toteuma	Arvio
Henkilötason yhteyksien ja Kainuuseen kohdistuvien vaikuttajavierailujen ja henkilökontaktien lisääminen	Vaikuttajavierailujen määrä Kainuuseen Vaikuttajavierailut Brysseliin	Vuoden aikana toteutui viisi ministeritapaamista Kainuussa, kuusi valtiosihteeritapaamista, kaksi MEP-tapaamista Kainuussa ja useita MEP- ja muita vaikuttajatapaamisia Brysselissä, kolmen eduskunnan valiokunnan puheenjohtajan tapaamiset, kaksi eduskuntaryhmän puheenjohtajatapaamista, kaikkien kansliapäälliköiden tapaaminen, useita ministerin erityisavustajatapaamisia sekä tavoitteellista yhteydenpitoa Oulun vaalipiiriin	Henkilötason yhteyksien luominen ja ylläpitäminen on olennaista ja hyvää työtä tämän asian eteen on tehty.

		kansanedustajiin. Muita keskeisiä vaikuttajatapaamisia olivat mm. Väyläviraston johdon, Puolustusvoimain komentajan sekä Luonnonvarakeskuksen ja LVM:n virkamiesten tapaamiset. Valtakunnan median edustajien kanssa oli neljä tapaamista.	
Budjettiesitysten ja investointihankkeiden aktiivinen edistäminen	Myönteiset budjettihankkeet ja rahoitusratkaisut	Kainuulle tärkeitä budjettipäätöksiä olivat esimerkiksi Kajaanin supertietokone EuroHPC LUMI:n korvaaminen uudella supertietokoneella sekä kansallisten supertietokoneiden korvaaminen uudella Roihu-supertietokoneella ja sen sijoittaminen edelleen Kajaaniin.	Nämä ovat selkeitä onnistumisia ja Kainuun kannalta todella tärkeitä.
Vaikutetaan • toisen asteen, ammattikorkeakoulu- ja yliopistokoulutuksen laajentamiseen ja • investointien varmistamiseen Kainuuseen sekä • IP-alueen erityisaseman ja rahoituksen turvaamiseen tulevalla EU:n ohjelmakaudella Vaikutetaan • toisen asteen, ammattikorkeakoulu- ja yliopistokoulutuksen laajentamiseen ja • investointien varmistamiseen Kainuuseen sekä • IP-alueen erityisaseman ja rahoituksen turvaamiseen tulevalla EU:n ohjelmakaudella	Koulutustarjonnan laajentaminen Kainuussa, investointiratkaisut, EU:n rakennerahastojen ja aluekehittämisen päätöksen myönteiset linjaukset IP-alueelle	EU:n rakennerahastojen osalta tehtiin laajasti vaikuttamistyötä uutta ohjelmakautta ajatellen. Koulutustarjonnan laajentamisessa ei toimintavuoden aikana onnistuttu. Osana aluekehittämisen keskusteluja tehtyä datakeskusekosysteemi-pilotti-hanke-esitystä pidettiin esillä ko. toimialan koulutustarpeita.	Seuraavan rakennerahotuskauden rahoituksen turvaaminen on tärkeää ja vaikuttaminen sekä EU:n suuntaan että Suomen sisäisesti on hyvin olennaista. Vuoden 2024 syksyllä alkoi Oulun yliopiston toteuttama opettajan-koulutuksen ryhmä Kajaanissa. Työ uusien koulutusavausten, ja etenkin yliopistotasaisen koulutuksien, saamiseksi on tärkeää. Laajentamismahdollisuutta voisi olla myös turvallisuus- ja pelastusalan korkeakoulutuksen lisäämisessä.
Matka- ja kuljetusketjujen sujuvuus paranevat	Matkaketjuja ja logistiikkaa koskevat myönteiset päätökset ja toimenpiteet	Liikenne 12 -suunnitelman luonnoksessa oli Kainuun liiton painotuksia huoltovarmuuteen, sotilaalliseen liikkuvuuteen ja elinkeinoelämän tarpeisiin. Toisaalta edunajamisen tarpeita on edelleen Liikenne 12 suunnitelmaan matka- ja kuljetusketjujen sujuvuuden varmistamiseksi. Kainuun liiton hankkimana valmistui Matkaketjupilottivaihtoehdot Kainuussa -esiselvitys.	Edelleen tulee kiinnittää paljon huomioita etenkin alempiasteisen tieverkon kunnossapitoon sekä laajakaistan kattavuuteen. Tämä on olennaista esim. sote-palveluiden järjestämisen, elinvoiman sekä monipaikkaisuuden näkökulmasta.
Kainuun lentoliikenneyhteyksien markkinaehtoinen jatkuminen	Kainuun lentoliikennettä koskevat myönteiset päätökset ja toimenpiteet	Vaikutettiin aktiivisesti lentoliikenteen jatkuvuuteen ja osallistuttiin lentoliikenteen yhteistyökokouksiin. Pääkaupungin ja Kajaanin välinen reittilentoliikenne ei ole vielä saavuttanut markkinaehtoisuutta. Valtion ostoliikenne jatkuu kevääseen 2026. Vaikuttamistyötä lentoyhteyksien jatkuvuuteen tarvitaan edelleen.	Kainuun saavutettavuudesta lentäen on huolehdittu hyvin, ja sitä työtä jatkettava.

6.6 Kansainvälinen toiminta

Painopiste 2024	Mittari	Toteuma	Arvio
Aktiivinen edunvalvonta EU:n koheesio- ja aluepolitiikassa, ilmasto-, energia- ja ympäristökysymyksissä sekä liikennepolitiikassa yhteistyössä EU-toimiston kanssa.	EU:n poliittikkoihin vaikuttamisen kannanotot ja vaikuttamisvierailut; Itä- ja Pohjois-Suomen näkökohtien huomioiminen EU:ssa	Itä ja Pohjois-Suomen erityisaseman sekä Itä-ajan alueiden erityisaseman huomioimista EU:n tulevassa monivuotisessa rahoituskehityksessä edistettiin aktiivisesti.	Itä-Suomen erityisaseman huomioinnin tulee myös johtaa konkreettisiin toimenpiteisiin.
Kainuulaisten hanketöimijöiden aktivointi Aurora-ohjelmaan. Itä-Suomen raja-alueiden huomiointi EU:n uudistaessa alue- ja koheesipolitiikkaansa.	Kainuulaisten toimijöiden saama rahoitus Aurora-ohjelmasta. Suomen TSI-hakemuksen (tekninen tuki) pohjalta käynnistyvä muutosohjelma.	Kainuu pääsi Aurora-ohjelmaan, johon siirrettiin Kolarctic ja Karelia CBC-ohjelmille varattuja EAKR- ja kansallisia varoja. Kainuu varmisti tarkkailijajäsenyytensä Auroran seuranta- ja hallintokomiteoissa, ja on mukana tulevaa ohjelmakautta koskeissa keskusteluissa. Kainuun liitto aktivoi hanketoimintaa mm. järjestämällä rahoitusinfoja hakijoille. Euroopan komissio hyväksyi TEM:n ja Suomen 8 itäisimmän maakunnan yhteisen TSI-hakemuksen itärajan siirtymävaihestrategian laatimiseksi. Kainuu osallistui OECD:n vetämään Itärajan siirtymävaihestrategia -hanketyöhön	On selkeä onnistuminen, että Kainuu on mukana Interreg Aurora -ohjelmassa. Tärkeää on varmistaa, että hankkeita haetaan ja toteutetaan tuloksellisesti.
Aktiivinen osallistuminen Interreg Europe, Interreg NPA ja Interreg Aurora -rahoitteisiin hankkeisiin.	Hankesuunnitelmien ja Kainuu-ohjelman mukaisten tavoitteiden toteutuminen	Kainuun liitto osallistui aktiivisesti neljän kv-hankkeen toteuttamiseen.	Kainuun liiton oma hanketoiminta ja osallistuminen esimerkiksi Interreg-hankkeisiin on aluekehittämisen näkökulmasta tärkeää.

6.7 Henkilöstö

Painopiste 2024	Mittari	Toteuma	Arvio
Työhyvinvointikyselyn toteuttaminen loppuvuodesta 2024	Linjatut toimenpiteet toteutuneet/ei toteutuneet	Työhyvinvointikysely toteutettu	Erityisen myönteistä on se, että henkilöstön työhyvinvointi on parantunut.
Työhyvinvointikyselyn vastausten mukaisten jatkotoimenpiteiden toteuttaminen	Arvioidaan tavoitteiden toteutumista henkilöstöraportin yhteydessä, johtoryhmän kokouksissa sekä henkilöstökokouksissa	Tavoitteita arvioitu henkilöstöraportin yhteydessä Henkilöstön virkistyspäivät järjestetty kesäkuussa ja lokakuussa Organisaatiostrategiaa laadittiin kahdessa henkilöstön työpajapäivässä Työyhteisön kehittämissuunnitelmaa on noudatettu	Henkilöstön esiinnostamien epäkohtien käsittely ja korjaamiseen kiinnitetään myös huomioita, kuten kuuluukin.
Työhyvinvointitoimintaan osallistuu aktiivisesti koko henkilöstö. Yhdessä sovitut kehittämistoimet toteutetaan sovitussa aikataulussa.			
Koko henkilöstön kehittämissuunnitelman toteuttaminen			

säännöllisesti, seuraava ke- vällä 2024		Seuraavan vuoden kehittä- missuunnitelma on laadittu ja hyväksytty maakuntahallituk- sen kokouksessa	
Työyhteisön kehittämissuun- nitelman toteuttaminen			
Kainuun liiton oman strate- gian laatiminen, jossa selkeytetään johtamis- ja toi- mintaprosesseja sekä priorisoidaan Kainuun liiton toimintoja	Arvioidaan toteutu- mista henkilöstöraportin yhteydessä, johto- ryhmän kokouksissa sekä henkilöstöko- kouksissa	Tavoitteita arvioitu henkilös- töraportin yhteydessä Kainuun liiton oma strategia valmistunut vuonna 2024	Strategian to- teuttamista on aloitettu. Sen seuranta ja ar- viointi on tärkeää.

7 Suositukset

7.1 Vuoden 2024 suositukset ja niiden seuranta

Suositus:

Kainuun liiton myöntämien avustusten hakemiseen ja myöntämiseen liittyen on syytä laatia selvät kriteerit, ja myöntämisen tulee olla avointa sekä tasa-arvoista. Avustusmahdollisuuksista olisi syytä tiedottaa kattavasti. On myös olennaista määritellä mihin teemoihin ja sisältötavoitteisiin avustuksia voidaan myöntää.

Maakuntahallituksen selvitys maakuntavaltuustolle:

Kiitämme tärkeästä nostosta. Kainuun liitto ei myönnä varsinaisia avustuksia, vaan toiminta on yleensä vastikkeellista yhteistyötä mm. näkyvyyden suhteen.

Vuonna 2024 on panostettu prosessien selkeyttämiseen niin Kainuun tulevaisuusrahaston kuin Kainuun liiton yhteistyökumppanuuksien suhteen. Tulevaisuusrahaston päivitettyt säännöt sekä yhteistyökumppanuuksien täysin uusi ohjeisto on tarkoitus saada hyväksytyksi loppuvuonna 2024. Sisällöllisesti ohjeistukset kattavat mm. kriteerit, kohteet, hakijoiden kelpoisuuden yms. oleelliset seikat. Molemmassa asiakirjoissa tullaan painottamaan alueellisen sekä toiminnallisen tasa-arvon tärkeyttä. Tämän prosessin päätyttyä toteutamme laajan tiedotuskampanjan sidosryhmille sekä medialle uusista käytänteistä. Määriteltyjen uusien ohjeistusten lisäksi nostamme kokonaisuudet esille niin Kainuun liiton verkkosivuilla kuin Kainuu.fi-sivustolla. Tarkoituksena on myös viestiä mahdollisuuksista aktiivisesti.

Seuranta 2025: On erinomaista, että avustusten kriteerejä on selkeytetty sekä se, että avustusmahdollisuuksista tiedotetaan avoimesti. Jatkossakin on tarpeen panostaa näistä viestimiseen, jotta se on säännöllistä ja systemaattista.

Suositus:

Osaavan työvoiman saaminen on kriittisen tärkeää Kainuun tulevaisuuden kannalta. Kainuun liiton tulee kiinnittää tähän työhön erityistä huomiota.

Maakuntahallituksen selvitys maakuntavaltuustolle:

Osaavan työvoiman saatavuuden turvaaminen on tunnistettu Kainuun tilannekuvassa yhdeksi keskeisimmäksi kehittämisen teemaksi ja siihen vaikuttaminen on Kainuun liiton keskeinen prioriteetti. Työtä tehdään kaikilla niillä foorumeilla, joissa Kainuun liitto on mukana, sekä edunajamisen kautta.

Osaavan työvoiman riittävyyden turvaamisen yhteistyön tavoitteet ja toimintatavat on määritelty Kainuun maakuntaohjelman alaisessa osaavan työvoiman sopimuksellisen yhteistyön toteutussuunnitelmassa. Yhteistyötä koordinoi Kainuun ja Koillismaan osaavan työvoiman koordinaatioryhmä, jossa ovat mukana Kainuun kunnat, Kainuun ja Koillismaan työllisyysalue, Kainuun ELY-keskus ja Kainuun TE-toimisto sekä oppi- ja tutkimuslaitokset ja järjestösektori sekä puheenjohtajana Kainuun maakuntahallituksen puheenjohtaja. Työryhmän tilannekuvassa havaittuihin tarpeisiin perustuvat toimintatavat ovat hankkeiden ideointi ja käynnistäminen, yhteistyöprosessien käynnistäminen, asioiden nostaminen ja aloitteiden tekeminen edunajamisen prosesseihin. Yhteistyötä tukee Kainuun liiton rahoittama ja KAMK:n toteuttama OKKO-hanke.

Kainuun liitto on vaikuttanut aktiivisesti osaavan työvoiman saatavuuteen valtioneuvoston alaisuudessa valmisteltavissa itäisen ja pohjoisen Suomen ohjelmissa. Toimenpidesityksiä on tehty kärkitoimialojen osaajatarpeisiin, koulutus- ja tutkimuslaitosten läsnäolon ylläpitämiseen ja vahvistamiseen Kainuussa sekä kainuulaisten palvelutarpeisiin liittyvien osaajatarpeiden ratkaisemiseen.

Osaavan työvoiman tarpeita kartoitetaan säännöllisesti maakunnan sisällä esimerkiksi Kainuun liiton alaisuudessa toimivissa asiantuntija- ja klusteriryhmissä. Lisäksi akuuteissa tilanteissa kutsutaan koolle kokoontumisia tarpeen mukaan. Näin on toimittu esimerkiksi datakeskusinvestointien realisoituessa vuoden 2024 aikana.

Seuranta 2025: Työ osaavan työvoiman saamiseksi Kainuuseen on maakunnan kehityksen kannalta kriittistä. Tässä yhteydessä on erityisen tärkeä kiinnittää huomiota niin tasa-arvoiseen aluekehittämiseen kuin maahanmuuttajien kotouttamiseenkin.

Suositus:

Kainuu-ohjelman toteutumista tulee seurata määrääjain nelivuotiskauden aikana ja varmistaa, että suurin osa Kainuu-ohjelmaan kirjatusta toimenpiteistä on toteutuksessa.

Maakuntahallituksen selvitys maakuntavaltuustolle:

Kainuun maakuntaohjelman toteutumista seurataan systemaattisesti. Maakuntaohjelmalle on laadittu tavoiteindikaattorit, jotka mittaavat maakuntaohjelman painopisteiden ja tavoitteiden toteutumista. Vuosittain laaditaan maakuntaohjelman seurantaraportti, jossa on seurannan tulokset sekä johtopäätökset tarvittavista toimenpiteistä sekä Kainuun tilannekuva. Raportti ja sen johtopäätökset käsitellään maakuntahallituksessa ja maakunnan yhteistyöryhmässä. Seurannan ja tilannekuvan havainnot huomioidaan tarvittaessa päivityksinä Kainuun maakuntaohjelman toimeenpanosuunnitelmassa (TOPSU), jonka edellyttämiä toimenpiteitä rahoitetaan kansallisilla ja EU:n aluekehityksen rahoituksilla, toteutetaan yhteistyöprosesseilla sekä joihin kohdennetaan edunajamisen toimenpiteitä.

Seuranta 2025: Maakuntaohjelman toteutuksen seuranta on olennaista ja on erinomaista, että sitä tehdään. On myös tärkeää, että maakuntaohjelman toteutuksen tilanne tuodaan tiedoksi säännöllisesti myös valtuutetuille, esimerkiksi osana tilinpäätöstä.

7.2 Vuoden 2025 suositukset

Suositus:

Neuvottelukuntien, klustereiden ja yhteistyöryhmien roolia ja vastuita on hyvä tarkastella osana maakuntaohjelmatyötä. Esimerkiksi neuvottelukuntien tehtäväkentät ovat tärkeitä kokonaisuuksia. Niiden yhteys Kainuun liittoon on syytä olla selkeä ja jouheva, jotta työskentely on merkityksellistä.

Suositus:

Kainuun liiton toimiston tiloja on tarpeen tarkastella esimerkiksi sisäilman sekä esteettömyyden näkökulmasta. Julkisen organisaation tilojen tulee olla terveet ja esteettömät.

Suositus:

Maakuntaohjelman osalta on olennaista tuoda sen toteuman tilanne säännöllisesti maakuntavaltuustolle tiedoksi esimerkiksi osana tilinpäätöstä. Lisäksi maakuntaohjelman toteuttamisessa on tärkeä tehdä aktiivista sidosryhmäyhteistyötä.

Tarkastuslautakunta esittää maakuntavaltuustolle, että se päättää pyytää maakuntahalitukselta selvitykset arviointikertomuksessa havaittuihin huomioihin sekä vuoden 2025 suosituksiin joulukuun 2025 kokoukseen mennessä.

Lopuksi:

Tarkastuslautakunta kiittää liiton henkilöstöä ja luottamushenkilöitä sitoutumisesta ja joustavuudesta tehtäviensä suorittamisessa ja palveluiden tuottamisessa.

Tarkastuslautakunnan arviointikertomus vuodelta 2024 on allekirjoitettu sähköisesti.